

FINSKO

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Rozloha: 338,150 km²

Počet obyvatel: 5,500,000 (2019)

TYP STÁTU

Unitární stát, parlamentní republika s poloprezidenstkým systémem; v čele státu přímo volený prezident s šestiletým funkčním obdobím, v čele vlády premiér; jednokomorový parlament s 200 poslanci volenými na 4 roky. (viz publikace „OECD Country Profiles“)

PRÁVNÍ ZÁKLAD DĚLBY MOCI

Dělba moci upravena Ústavou z r. 1999.

PRÁVNÍ ZÁKLAD FUNGOVÁNÍ VLÁDY A ROZDĚLENÍ KOMPETENCÍ

(ústava, ústavní zákon, běžný zákon, podzákonný předpis, interní vládní předpis, neformální zvyklosti)

Základní parametry upraveny [Ústavou](#) (ústavní zákon č. 731/1999 Sb., ve znění pozdějších dodatků); konkretizace stanovena v **zákoně č. 175/2003 Sb., o Státní radě** (fixní stanovení počtu ministerstev, role premiéra a ministrů, meziresortní spolupráce, poradní orgány, způsob rozhodování, urovnávání sporů, zahraniční agenda atd.; Státní radu tvoří premiér, ministři a Kancléř pro spravedlnost); zákon neobsahuje kompetence jednotlivých ministerstev, jen konstatuje, že „působnost ministerstev a rozdělení agend mezi nimi upravuje zákon nebo nařízení vlády“ (§ 2); takovým zákonem je zejména **zákon č. 262/2003 Sb., statut vlády**, který upravuje působnost ministerstev, rozhodovací pravomoci, rozdělení agend k řešení na plénu vlády a pod jednotlivými ministry, přípravu materiálů na vládu, kooperaci ministrů, roli Úřadu premiéra, základní požadavky kladené na způsobilost a schopnost úředníků apod.); dále jsou kompetence ministerstev upraveny i specializovanými odvětvovými zákony; centrum vládnutí ([Úřad premiéra](#)) je relativně slabé, má primárně podpůrnou, servisní a koordinační úlohu.

POSTAVENÍ PREMIÉRA

(popis hlavních kompetencí, vztah k prezidentovi, k ministrům)

Velmi silné, zpravidla jde o předsedu nejsilnější politické strany; řídí a organizuje činnost vlády, dohlíží na přípravu a řádné uvážení záležitostí, které jsou v gesci vlády; řídí jednání vlády, rozhoduje spory mezi ministry, účastní se zasedání Evropské rady a dalších jednání vládních struktur Evropské unie; prezident jmenuje premiéra a ministry a přijímá jejich rezignaci.

MINISTERSTVA, MINISTŘI

(jak je stanoven počet ministerstev a ministrů, zda existují tzv. ministři bez portfeje, poradní orgány vlády)

Počet ministerstev je fixně stanoven zákonem (12), stejně jako kompetence; v případě snahy o změnu těchto parametrů je tudíž třeba jít cestou změny zákona; počet ministrů se odvíjí primárně od počtu ministerstev, avšak bývá zpravidla vyšší (nyní 20), což je dáno skutečností, že v rámci jednoho ministerstva může být více ministrů (např. Ministerstvo financí řídí ministr financí a ministryně pro místní správu dle svých kompetencí); každý ministr musí mít „své“ ministerstvo, nepřipouští se tedy držení úřadu „bez portfeje“ (po kritice v r. 2000 zrušeno); jsou fixně stanoveny 4 poradní vládní **výbory pro koordinaci politik** (v. pro bezpečnostní a zahraniční politiku, v. pro záležitosti EU, v. pro finance, v. pro hospodářskou politiku); jednotliví ministři si pro poradní účely mohou angažovat speciální poradce (odborné i politické) či ustanovit „komise“ k řešení určitého problému; viz též bod Právní základ fungování vlády a rozdělení kompetencí výše.

SPOLUPRÁCE MEZI MINISTERSTVY

(právní základ, praktická realizace, možnosti vynucení)

Spolupráce je legislativně upravena (viz bod 5 výše), tato institucionalizace umožňuje její efektivní vynucení v případě liknavosti či odmítnutí (jsou stanovena procesní pravidla, kdo a jak tyto problémy řeší).

VZTAH K ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVĚ

(která/é centrální instituce mají koordinační úlohu, jakým způsobem ji vykonávají, zda existuje spojený či rozdělený model, zda existují dekoncentrované státní orgány v území)

Koordinací agentury směrem k území (311 obcí, 19 regionů) je pověřena ministryně pro místní správu, jejíž sekce je součástí [Ministerstva financí](#); autonomie samospráv je garantována Ústavou (hlava 11, čl. 119 – 126) a rozpracována speciálními zákony (např. zákon č. 410/2005 Sb., o místní správě, zák. č. 1159/1997 Sb., o fungování regionů, zák. č. 7/2014 Sb., o regionálním rozvoji, nebo zákon č. 169/2007 Sb., o restrukturalizaci místních orgánů a služeb); obě úrovně samosprávy vykonávají též úkoly přenesené na ně státem formou zákonné úpravy (např. oblasti školství, sociálních služeb, dopravy, ochrany ŽP, zemědělství apod.), které musí být plně finančně pokryty (daňové výnosy, státní příspěvky, poplatky, granty); dekoncentrované orgány státní správy existují na regionální úrovni zejména v oblasti poskytování veřejných služeb (6 Agentur regionální státní správy, 15 center pro ekonomický rozvoj, dopravu a životní prostředí).

VZTAH K MODERNÍM TRENDŮM

(digitalizace, inovace, věda a výzkum – které instituce a jak je vykonávají)

Problematiku inovací má na starosti Ministerstvo hospodářství a zaměstnanosti (sekce pod ministrem hospodářství), stejně jako koordinaci oblasti vědy a výzkumu, která je rozptýlena mezi několik specializovaných agentur; agenda eGovernmentu je řešena v rámci Ministerstva financí.

AGENTURY

(zda jsou zřizovány agentury k zajištění plnění úkolů na centrální úrovni, zda jsou součástí ministerstev nebo stojí nezávisle mimo strukturu vlády, kolik jich je)

Ve Finsku existuje cca 110 vládních agentur; jejich zřízení, poslání, postavení a působnost ukotvuje zákon (musí být explicitně zřízeny Parlamentem); dle zákona jsou „nezávislé ve svém rozhodování“, avšak jsou řízeny příslušným ministrem zodpovědným za oblast, do jehož působnosti úkoly vykonávané agenturou spadají; ministerské řízení je limitováno dosažením výsledků a cílů a výkonovým financováním; např. mezi agentury centrálně zajišťující služby v oblasti veřejné správy patří Finish Government Shared Services Centre for Finance a Human Resources (zajišťování finančních a personálních záležitostí ve vládních institucích – podpora, expertiza, nábor, poradenství), HAUS Finnish Institute of Public Management Ltd (veškeré vzdělávací aktivity pro celý vládní sektor, ať již přímo či ve spolupráci se specializovanými vzdělávacími zařízeními) či Joint Government Procurement (příprava a soutěžení určených vládních veřejných zakázek (povinně na produkty používané všemi vládními institucemi, např. papíry, IT služby a systémy, HW, SW, kopírky apod.).

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

Finsko nemá ústavní soud, jeho obvyklé kompetence jsou rozděleny mezi Ústavní výbor Parlamentu a Parlament samotný.

ZDROJE

- Ústava Finské republiky (<https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/1999/en19990731> - kromě finštiny a sámštiny také v AJ, FJ, NJ, RJ a ŠJ; na finském legislativním serveru „finlex.fi“ lze nalézt i texty ostatních zákonů zmíněných v tabulce, avšak jen ve finštině);
- OECD: Report World Observatory on Subnational Government Finance and Investment: Key Findings, Country Profiles (Finsko na str. 321 a násl.), 2019;
- Multilevel Governance Reforms, OECD, 2017;
- Local and Regional Governments in Europe (Finsko na str. 26 a násl.), CEMR, 2018;
- Public administration characteristics and performance in EU28: Finland, EK, 2018;
- webové stránky: vláda má centrální web (<https://valtioneuvosto.fi/en/frontpage>), Úřad premiéra a jednotlivá ministerstva pak mají ještě své vlastní stránky (např. Ministerstvo financí, které řídí i územní veřejnou správu - <https://vm.fi/en/frontpage>);
- Wikipedia (údaje obecné povahy)

